

Hrbatý Joska

Horský obraz. Napsal J. V. Finberka.

Držela se oběma rukama okraje lavice a hleděla k zemi. Svíjela se bolestí a semkla pevně rty, jež zapadly do bezzubých úst.

"Josko, pojď sem..." Seknice se se mnou točí..." náhle zvolala a přivírala oči.

"Tetičko, můj Ježíši... co pak děláte?" tážal se poděšen, když se mu kšerla. Sotva ji zmohl, aby se a ní sešoural k posteli.

Jako zázrakem jí sem donesl a položil na postel.

"Tetičko, tetičko, pamatujte se... Ježíši můj... pamatujte se..." volal v rozchvění.

Skočil za dvěře pro vodu a omyval stárenec vrásčité obličej. Přišla k sobě a vydechla.

"Pán bůh tě posilní, hochu... už dost... áhy... to je uně špatně..."

"Skočím pro Krbálkovou, tetičko..." a nečekaje na odpověď, vyběhl bez šepce do sněhu. Děti se za ním z oken dívaly a ukazovaly si na něho se smíchem rukama. Bežel, div mu hlava neulítla.

Za chvíli běžela Krbálková jen tak s přehozenou na sobě plachtou, krátkou sukni a červenými punčochami na nohou. Dřeváky jí tleskaly do pat, a pod nohama chrupalo. Joska sotva jí stačil, byl za hankou hodný kousek a dýchal ustrašeně.

Matoušková se dívala na ně oknem, zafukala na tabulku a křičela na Josku, co se stalo. Vyběhla na záhrobeň a zaplnala kožítek.

"Co pak se stalo?"

"Ze, tetička zůstala bez sebe!" řekl rychle a plouhal se sněhem za Krbálkovou.

"Co se stalo?" ozval se hlas muže, který ve stůle sekal chvojí na podestýlání dobytka.

"S Remeškovou je zle! Já se musím k ní podívat, jdi do seknice a koukní v plotny..."

A rychle pustila se k chaloupe za Joskou.

Zatáhla za provázek a vešla ustrašeně do světnice. Rozhlédla se plaše a zůstala státi hned u dveří před postelí, na níž Remešková ležela.

"Co pak vám je, tetičko?" tážala se.

"Špatně, moc špatně."

"Ouroky, silné ouroky jsou to. Krbálková, honem tetičce zažehněte... Já vím, co jsou ouroky, tuhle na podzim náš se svalil jako dub, péna mu šla od úst, nos měl studený a ruce jako hrábě..."

Rukama rychle rozkládala a otáčela se jako v tanci, hned k Joskovi, který tu stál strnul se sepjatýma rukama, hned ke Krbálkové, jež naplnila trikrát na prostřední prst a jezdila jím po čele a spáncích ochuravělé stařenky. Na spáněch dělala tři kříže za sebou. Joska na ni zpytavě hleděl a doufal, že se jí po zažehnání uleví. Díval se Krbálkové na ústa a zaslých nejasná slova: "... s pomocí boží odstup, ve jménu boha otevírá..."

Za chvíli se nahruho žen a děti plná světnička, a všichni Remeškovou litovaly.

Joska držel babičku za ruku. Babička se zasněvala a narákala si.

"Ouroky, silné ouroky..." vykládala Matoušková zase tak živě, jako dřív, "já věřím v ouroky a náš taky. Tuhle nám volek také padl, někdo ho přehlédl, jak náš je! pro chvojí, Krbálková mu zažehnala, on vám vyskočil a najednou mu polevil, a tloukla si pravou rukou na levou dlaň, jistě živá a přesvědčivě, klátila se a tahala ženskou za jupky a za kožichy.

"Lidičky," pozvedla oči ke stropu, "na takového člověka, který tuze na dobytek a do lidí čmá, mám takovou slast, že bych ho hned propíchala," a naznačila to takovým pohybem, že děti, které se udivně na ni koukaly, rychle uhnuły stranou.

Těmi slovy dávala průchod své zlosti na toho, který babičku přehlédl a uhrnul...

Když Krbálková zažehnala ouroky a viděla, že babička klidně odpočívá, přistoupila k Matouškové a šeptala jí:

"Nekřičte tak, Matoušková, ona si chuděra usne."

Matouška chytla se za ústa a vzpomínala se.

"Už jdu," šeptala ženským,

"postavila jsem na zelnáčku, táta mně tam hlídá," usmála se, "ono chuděra bude po zažehnání co lépe, báh dej."

Schýlíla se pro dřeváky a v punčochách, aby nedělala hluk, vyšla po špičkách ze dveří.

Ostatní se vytrousily také. Zůstala tu jen Krbálková, která rychle rozstápla a postavila ptečáček s vodou na plotnu.

"Doběhnu si pro ouchkové koření, vezmu veroniku, řepíček a andělský kořínek, uvaříme jí něco pro pocení, přiběhnu hned."

Odešla. Joskovi bylo smutno. Oheň v peci praskal, a kouř ve světnice zapíval. Venku mlha seřídla a narůstala drobnoučkými krystalky po větvích topolů, vrh, jeřábů a vysokých smrků mezi chalupami.

Joska rozavěsoval olej v cibulíkovité lampičce, jež stála na dřevěném, vyřezávaném podstavěčku, a posvítil si na obličej nemocné.

Lampička div mu nevypadla z ruky!

Babička měla ústa pootevřená, tváře vpadlé a oči obrácené v sloup. Jen bělmo prokukovalo mezi sevrkými klapkami. Pohubl v ustrašení její rukou, zvedl ji a pustil. Ruka padla na peřinu mrtvé. Zahýbal jí a chtěl křičeti. Hlas uvázl mu v hrdle a zatlačoval, jakoby mu někdo kámen na prsa přivalil. Jen lítost jím lomcovala, zuby drkotaly, a zima projížděla zády.

"Tetičko, tetičko!" křičel a postavil stojánek s lampičkou na lavici u kamen.

Udýchaná Krbálková přinesla suché koření.

"Co pak, co pak jí je..." přiskočila k posteli a dívala se Remeškové do obličej. Přitiskla ucho na prsa, na srdce, zahýbala ní, nazvedla hlavu a strachem se chvěla.

"Josko, voda!"

Joska hupl jako zajíc a přinesl vodu. Nachýlíla si hlavu stařence v zad a lila jí vodu do rozvěšených úst. Chvilku ztrnule se na ni dívala, Joska svítil hlavu zvedla, a voda hrnula se z úst zpět.

"Už je tam, Josko... na pravé boží... oznamovala a položila hlavu stařence na polštář.

Joska bolestí se zasněval... klekl u postele a líbal její mrtvou ruku.

Dne 7. November, 1915.

Slzy proudem mu hnaly z očí, a na prsou mu bylo těžko.

"Už si to odbyla, na nás smrt čeká," pohlížela na stařenku...

"koření marné jsem již nosila..."

"Co pak budeme dělati, tetičko?" tážal se.

"Dskočím pro Matouškovou, je rázná a nebojí se. Stařenku obléceme a dáme do síně na prkno. Abyš ještě vzkázal na Paseka, na Chlum a do Jeníkova. Miba se zvedla, a měsíc vyjde k desáté hodině."

"Až již ráno, darmo je na noc budeme lekat!"

"Jak myslíš, vždyť máš rozum," řekla a šla pro Matouškovou.

Matouška právě rozmiňovala mouku na zelnáčku. Položila hrnce na pecinku u kamnovce a zůstala na Krbálkovou udivně hledět, když jí oznamovala, že babička zhasla.

"Než jsem přišla s kořením, byla v pánu," dodávala.

"Milá Krbálková, jak jste povídala, že si usnula, vypouštěla myslím dušičku... Co pak říká Joska? Teď s ním divně osud zamočil."

"Pláče," řekla.

"To si myslím."

"Buďte tak dobrá, Matoušková, pomůžete mi ji připravit na prkno?"

"Bože! S radostí, jen co dám večer. Dobytek si náš už popravě. Ty, táto, co pak tomu říkáš, podajš?"

"Proč pak bych nepodojil, vždyť nebudu dojití popravě ani naposledy."

"Kdo ví, Krbálková, abyste vzala Joskovi trochu zelnáčky a pár branžorů, bestoho dnes nemůžu strážnou."

"Ba, milá Matoušková, on nebuďe, a já bych daruho čekala. Tak pošlete brzy, prosím vás," a odešla.

Matouška si pospíšila a odběhla. Na cestě povzdýchla o smrti staré Remeškové každému, koho potka.

Chodilo mnoho ženských s vodou od rybníčku a od studně. Zpráva o smrti její se veselí brzy roznesla, a mnoho ženských přišlo do chalupy. Přišel starý Biska s modlitbami, zasedl za stůl a počal zpívat. Jeho křáplavý hlas, který tuze do výšky hnul, zařezával se do duše Joskovi. Brzy sedlo kolem stolu několik žen, a za hodinku přitrousil se i muž, zvláště starší, šediví stařečkové, kteří s nebožkou vyrůstali. Přiběhl i tenoučký Srnava, strčil hlavu do dveří, obhlédl celou světničku, přiskočil k stařence, kterou v síni kladly ženské na prkno, nikomu nic neřekl a běžel domů.

"Už je na prknu," povídal ženě.

"Tak běž, však bude měsíček pěkně svítit, ať přijde, řekni, že již dodělala," pobízela Srnavu jeho žena. Vzal dědkův kožich na sebe a otáčel šálu kolem krku.

Vyběhl z chalupy a pustil se do strání k Pasekám, aby oznámil Marjánce, že matka je nebožkou. Marjánka sešla se jednou se Srnavou ve městě, ptala se na matku a prosila ho, aby hned jí přišel povědět, kdyby se s matkou něco přihodilo. Slibila, že se mu odmění.

V chalupce Remeškové bylo k jedenácté hodině ticho. Lidé, kteří se sem šli na modlení, se vytratil. Zůstala tu jen Krbálková s Joskou, který jí prosil, aby neodecházela. Nechtěl se nebožku, ale Marjánku, aby neřekla, že tu byl sám a něco odešel. Krbálková vyňala skleněnou cibulku lampičky ze stojánku, vložila ji do nízkého hrnčku a dala za hlavu nebožky.

Oba ulehli.

Po půl noci psi na návsi štěkali, a na zápi chaloupky duněly kroky. Joska nespál a pozvedl hlavu. Venku měsíc svítil, bylo jako ve dne. Viděl kus hvězdami posetého nebe a zasněženou střechu protějškové chalupy. Nastavil se ucho a zaslechl šepot. Duše se v něm strachem zachvěla.

Na dveře bylo trikrát zafukáno, a před okny objevila se hlava v šátku zabalená. Joska viděl i ruku, kterou si ženská přiložila po straně očí, a do světnice nakukovala.

"Zafukajte ještě jednou, hrábě usnul jako patel!" slyšel Marjánčin hlas a otřásl se. Seskočil dolů a volal na Krbálkovou.

"Tetičko, tetičko..."

"Co... co...?" ptala se rozespálá a posadila se na postel.

"Jde sem pasecká, někdo pro ni musel poslati. Tetičko, neodcházejte, ona má špatný úmysl, já vám všechno později povím, ještě by řekla, že jste něco odnesla."

"Ne, nepůjdu."

Na dveře bylo zafukáno znova.

Joska vyšel do síňky a otevřel. Světlo zamžikávalo za stařeninou hlavou. Marjánka se přivírala do síně a propukla v pláč. Srnava v přítomí se rozhlížel. Deera vešla do světnice a počítala peřiny. Vyprávěl jí o průběhu smrti matčiny a plakala více než ona.

"Pěkně vám, Krbálková, děkujujeme, teď si můžete jít domů."

"Bože, uchovej, kam pak bych v noci šla? Naši spí, darmo bych u dveří přestýdala."

Dne 7. November, 1915.

Marjánka již jí nevyběžela.

"Josko, kde pak je klíč od komory?" tážala se.

"Snad je u deví," odpověděl. Selka odhodila vlnák a kožich a šla do sně. Ve dveřích zakývala na Srnavu.

"Pojďte se mnou, já se bojím!"

Joska skočil ke kamnům a chytil několik klíčů, jež byly provázek svázaný a pod káděčem na pecině uloženy.

"Tetičko, schovejte je, jsou všechny, od komory, od pudy i chlěva, pořídil jsem klíček i ke kůlničce a všechno před večerem uzamýkal. Já věděl, že budu prohlížet!"

Krbálková uložila klíče pod hlavu.

(Pokračování.)

uložila se na postel. Joska neusnul.

Ráno Krbálková také se nebybala a klíče uložila ve velkém kapsáři. Časné poslali pro Bětku a pro Honzika. Přišli po desáté hodině, a Joska jim klíče odevzdal. Marjánka-div ho nezamáčkala.

"Hrbáč," nadávala mu v dnehu, "všecko uzamýkal jako před zloději," myslila si ve zlosti.

Vzpomněla si na svá slova, když posledně tu byla, a napadlo jí, že se Joska pomstil. Litovala, že neprovedla vše jinak. Podbávala se ve vlasech a přemýšlela, jak by se nenáviděnému Joskovi za to vymstila.

Dříve, než se radili o pohřbu, všecko prohlédali a dělali se.

Pohřeb jí vypravili ehuňoučký, aby mnoho nestálo. Obě deery tuze plakaly, ale brzo mezi sebou o každý hadřík a nepatrnou papírku se hástřily. Joska chodil jako ovce a připadal si, že sem již nepatří. Neodvážil se mnoho mluvit, vyhýbal se jim a čekal, jak se k němu zachovají.

Po pohřbu si deery i syn všecko odvezli, kozu si vzala Bětko, slibila jim, že každému dá z ní půl druhé zlatky. V chalupě nezůstalo nic, jen nechal Joskovi zvevrotčou postel, na níž spával. Tri dřehtinky peřin měl ještě po matce. Také truhlu mu Honzik nechal, i řeba že Bětko k němu stranou přistoupila a šeptala, že by jí také potřebovala.

"Kam by si uložil šaty a prádlo, vždyť lidé by nám nadali, však Joska mamince nebyl na škodu."

Bětko nic neřikala a čekala ještě, jak bude rozhodnuto o chalupě.

"A co s chalupou?" tážala se Marjánka.

"Až bude kupec na ni, prodáme ji," odpověděl bratr.

Joska tu stál jako jeřábinka o listi zbavená. Smutno mu bylo a tesknou.

"Tak se zavře, ne?" tážala se s mračivým pohledem na Josku.

Ten sebou trhl a pokroutil dvěma kroky k Honzíkovi, který si zapaloval tabák v olšovce. Čtěl ho poprositi, aby ho tu ještě nechal, ale vzpomatoval se a řekl si v duchu:

"Ne! Když nemají sami uznání, že jsem pro jejich matku všecko udělal, prosit nebudu. Vždyť jsem se jí jen odměnil. Této jsem eizí a oni mně."

Šel stranou.

"Ty, Josko, musíš sebrat své věci, my si chalupu zavřeme," řekla Marjánka s pošklebkem a zamračila se.

"Já myslím, Mančo, abychom Josku tady nechal, bude dobře, aby tu někdo hlídal, oni lidé by i plot odnesli..."

Joska byl na jeho řeč připraven. Sebral duševní sílu a otevřeně řekl:

"Mně by tu bylo smutno, pan-táto, já raději se odstěhuji mezi lidi."

Hlas se mu zlomil, a lítost drala se ze srdce. Joska se přemohl, aby ukázal, že se života nebojí.

"Smutno by ti bylo," řekla pasecká, "jen si něco najdi, ohlédni se hned, my počkáme, dlouhí pak se postel a truhla neodnese. Já bych si ráda chalupu zamkla, on se tady pokoukne Srnava, aby se nic neztratil..."

Joska na nic nečekal a rozběhl se k starostovi. Ten mu řekl, aby se odstěhoval do obecní pazdery. Vešel k strýčkovi Popeláři a Te-sákovi a prosbu, aby mu pomohli s odstěhováním. Když mu ty věci na náhrobek odnesli, Marjánka si zavřela, roztrásla na sobě sukni, rozloučila se s bratrem a sestrou a sedla na rance dvou prvních do saní. Muž její šlehl krávy po hřebětě a odjížděl. Také Bětko a Honzik odjeli, když Joskovi posléžovali. Pasecká si ho nepovímala a nedala mu ani s bohem.

(Pokračování.)

Jste-li stíženi Zlatou žilou

sužující na tisíce mužů, žen a dívek v každém státě a povolání, vyžádejte si léčení pro tuto chorobu na několik dní na zkoušku. Zašip Vám je ohotné a úplné zdarma.

Povšimněte si uvedených zde PŘÍZNAKŮ

Nádory a puchýře na spodní části těla, někdy mokvající, jež číni sezení neb ležení na snaku nenesitelným. Nepříjemné palčivé svědění v těchto místech. Bolestná, krvavá a nepravidelná stolice, zácpa, bolest v kříži a j.

Zlatá žila vzniká nejčastěji následkem namožení a nastužení, dostavuje se co následek dlouhotrvající zácpy a velmi zhusťá trpí jí i ženy před neb po těžkém porodu a při různých chorobách mateřského ústrojí.

Trpíte-li na něco podobného, dopište si o obšírnější popis Zlaté žily a o vzorek domácího léčení na několik dní na zkoušku. Budete se moci léčit doma aniž by o tom kdo věděl, bez přerušování ve vašem denním zaměstnání a bez OPERACE. Cena úplného léčení je velmi mírná, každému přístupná, tak že i ten nejchudší si je může zaopatřit. Po obdržení léku na zkoušku, který bude zaslan úplně zdarma, obraťte pošty, nemusíte nic kupovati, když budete vidět, že lék neúčinkuje. Mám též levné, osvědčené domácí léčení pro Revmatismus, Katar, Bolení Hlavy, Zad, Zaludečení a jiné nemoci — mužů a žen a dívek. Seznam, popis a vzorky i ceny léků zdarma na požádání. Pište česky neb anglicky. Adresa: DEPT 10.

MARIE VOTYPKA
SOUTH BEND, INDIANA

Commonwealth Life Ins. Co.

FRANS NELSON, President

Západní společnost pro západní lid.
Pojištění v platnosti za \$10,000,000.00.
Nového pojištění získáno v r. 1914 — přes \$4,000,000.
Nejspolehlivější společnost v Nebrasce.

ÚŘADOVNY:
724 Omaha National Bank Building
W. J. MANSFIELD, český zástupce. 37-6m

Joseph Bliss & Son Co.

komisionární živým dobytčím.

Uspokojivý prodej. Rychlé vyplacení.
SOUTH OMAHA, NEBR.

HULSE & RIEPEN

16. a Jones ul.
Pohrobniční a Balsamovači

Veškerá naše obsluha jest první třídy a spolehlivá. Rakve prodáváme za poměrně levné ceny. Za uspokojení ručime. Neopomente místo.—15f

Pozor! Pozor!

Buďte bedlivými, když opouštíte káru a neobcházejte jí nikdy zadem, dokud jste se dříve nepřesvědčili, že nejede jiná kára opatřným směrem. Neopozornost může snadno býti příčinou vážné nehody. Pomozte nám svým počkáním, zabránit možnému případu neštěstí.

Omaha & Council Bluffs Street R.R. Co.

F. DVORÁK, prodáváč vepřů. ART. ROGERS, prod. dobytka.
AL. POWELL, prodáváč ovcí.

Dvořák Commission Co.
Telefonujte neb pište nám a dostanete bezodkladnou odpověď.
Tel. So. 607 — Res. Phones: So. 2116 — So. 3780.
Room 216 Exchange Bldg., SOUTH OMAHA

Grocery obchod

V ČÍSLE 1242 JIŽNÍ 13. ULICE
(každému známý Svačinář štor)

nyň nově upravil a vesměs čerstvými zásobami všeho druhu grocerie zásobil nový majitel

JOSEF J. SCHNEIDER

Veškeré zásoby jsou zaručeny a budou prodávány za ceny tak nízké jako jsou ve městě. Zboží se dá vážit a objednávký možno učinit též telefonem. Zavolejte Douglas 1824.

Předplatte svým přátelům "Pokrok".

Jan Yirák

český pozemkový a pojišťovací jednatel.

Čtěl krajaně! Kdo by se přál prodat aneb koupit majetek, nyní mám k prodeji velký výběr krásných a last-ových majků, lesů i faraz.

Pojistit proti ohni, tornádu a všem vinným vichřicím, prostředkem domy, obstaráním vřítahů z lesů a kontraktů.

Přijďte a prohlédněte si tyto krásné a lastové majky, než koupíte jiné. — Městská Vinná posadka.

Úřadovna: 1241 Jižní 13. ulice.
Telefon: Douglas 208.